

PM Grenserådet 7 maj 2020

Grenserådet skulle hållas i Morokulien som en större konferens, men då resor inte är möjliga under Coronakrisen hölls ett antal presentationer via livesändning på Vimeo istället.

Från MidtSkandia skulle Kristin Frodahl Rognerud och H-P Carlson medverkat, och vi deltog i det digitala mötet istället.

En länk till föredragen finns här: <https://vimeo.com/416027559> (totalt ungefär en timme)

Medverkande:

Anna Hallberg: svensk utrikeshandelsminister, nordisk samarbetsminister i den svenska regeringen

Knut Storberget: Fylkesmann i Innlandet Fylke

Georg Andrén: landshövding i Värmlands län

Claes Håkansson: Teamledare Gränshinder vid Nordiska Ministerrådet

Trond Erik Grundt: Grensetjänsten

Kikki Lindset: Grensetjänsten

Kjell Olsson: Grensetjänsten

Anna Hallberg, utrikeshandelsminister:

Corona får stora konsekvenser för vår integration i den nordiska regionen, och inte minst för Sverige/Norge. Det påverkar gränshandel, besöksnäring och arbetspendling, till exempel.

- Viktigt att minimera konsekvenserna av Coronakrisen
- Att vi har initierat olika regler i de nordiska änderna är ett problem
- Vi har fått ett hack i kurvan för det nordiska samarbetet
- Viktigt att nu hitta tillbaka till en utveckling av vår integration och vårt samarbete
- Handeln är jätteviktig, vi är varandras största partners (25% av den svenska exporten går till övriga Norden)

Det viktigaste just nu:

- Att vi får en snabb återgång till normala gränsförhållanden mellan Sverige och Norge
- Att vi har en framförhållning när vi gör förändringar i regler som påverkar våra nordiska grannar, vi måste ha dialog där

- Gränshinderrådet har fått ny svensk representant i Sven-Erik Buch, tidigare landsbygdsminister i Sverige
- Vi behöver lägga alla våra gemensamma, eller ensidiga, problem på bordet och lös dem gemensamt
- Vi måste få igång samverkan igen: det påverkar inte minst forskning, tillväxt, utveckling
- Vi har en stark sammanhållning mycket på grund av våra gemensamma grundvärderingar

Den nya visionen är superviktig: världens mest hållbara region och världens mest integrerade region.

Knut Storberget, Fylkesmann Innlandet:

- Gränshinder måste bort, nu är det viktigare än någonsin
- Nu syns vikten av att vi har lika regler och att vi är integrerade
- Nu väntar mycket arbete "postcorona" för att inte nya gränshinder skall dyka upp med nationella regler
- Vår gränsfrihet mellan Sverige och Norge har betytt otroligt mycket för tillväxt och utveckling i gränsregionerna visar alla erfarenheter hittills
- Vi behöver stärka beredskapssamarbetet vid kriser. Både lokala kriser och stora kriser kräver att vi kan samverka över gränsen
- Handelssamarbetet, som är framgångsrikt, kan vara ett exempel på hur man kan göra med andra samarbetsområden
- Nya tekniska plattformar för möten kan göra att vi möts enklare och oftare, det kan leda till mer samarbete
- Vårt gemensamma förenklingsarbete behöver få mer fart, kan eventuell hjälpas av ny teknik och tätare kontakter därigenom

Georg Andrén, Landshövding Värmlands län

Just nu:

- Nu är samverkan och samarbete viktigare än någonsin
- Vi måste komma ihåg att det "nya normala" efter Corona är ett annat normalt än det vi är vana vid
- En hel del av våra hinder är mentala hinder, vi behöver ta med oss medvetenheten om dem in i den nya vardagen när detta är över
- Vår samhällsmodell bygger mycket på tillit och förtroende - det måste fortsätta vara så.
- Vi behöver en öppen, eller öppnare, gräns mellan våra länder mycket snart

Långsiktigt:

- Vi måste dra lärdomar av detta och systematisera
- Vi behöver värdesätta samtal, möten och relationer
- Våra regioner måste vara starka och vända sig mot varandra, inte bara mot sina respektive huvudstäder.
- Vi måste sprida kunskap om gränsregionala frågor - det är mkt viktigt

- Inte minst idrott, kultur och andra utbyten mellan människor måste komma igång och utvecklas

Claes Håkansson, teamledare gränshinder NMR:

- Gränshinderrådet:
  - o Samarbetsministrarnas organ
  - o 8 nationella representanter
  - o Generalsekreteraren NMR
  - o Representant från NR
  - o Driver frågor, men ingen genomförandekraft

Vad har dykt upp i spåren av Corona?

- Mobilitetsfrågor, hur kan man röra sig och vilka hinder finns
- Informationstjänsterna har fått stor betydelse (ÖresundDirekt, Grensetjänsten och Nordkalottens Gränstjänst)
- Besök på siter har ökat enormt mycket
- Covid -19 har inneburit helt nya utmaningar
  - o Nationella hänsyn har gått före integration
  - o Åtgärder har vidtagits utan hänsyn till gränsregionala frågor
- Hinder som nu rapporteras in tas om hand med prioritet
- Tätare rapporteringsintervall
- Viktiga frågor som dykt upp:
  - o Pendlingsstatistik behöver bli bättre
  - o Skattefrågan: Om man sitter hemma, för att man måste, bör man ändå få fortsätta skatta i det land där man egentligen jobbar
  - o Arbetsplikt: om man inte kan ta sig till jobbet för att man inte får åka över gränsen, vad händer då
  - o Digital legitimation: det fungerar inte att använda svensk Bank-ID i Norge i kontakterna med NAV etc. du får heller ingen norsk e-legitimation med enbart D-nummer. Det motsatta gäller mot svensk sida.

Trond Erik Grundt, Grensetjänsten:

Sverige och Norge har 161 mil gräns. Vi är många som har familj, kollegor, vänner på båda sidor om gränsen. Just nu är detta ett ganska stort problem för många.

Tydligast:

- E-legitimation måste fungera (se ovan)
- Handläggningstider för gränsregionala frågor måste kortas ner
- Samarbetet för att lösa gemensamma problem är nu viktigare än någonsin

Kikki Lindset och Kjell Olsson, Grensetjänsten:

Förenklingsarbetet pågår för fullt, men har fått lite problem i och med corona. Några tydliga problem just med anledning av det:

- Flyttning fungerar inte: du kan inte ta med dina vänner eller din familj över gränsen för att hämta dina tillhörigheter. Vanligt problem för t ex

studenter, säsongsarbetare. Många har inte råd mer en dyr internationell flyttfirma

- Man kan inte kontrollera sin fasta egendom i det andra landet, exempelvis sommarhus eller liknande
- Beskattning vid hemarbete är oklart, vilket land skall man skatta i? Detta får stora konsekvenser för myndighetshandläggning etc
- Digitaliseringen gör det bättre men det fungerar inte fullt ut. Exempel är e-legitimation eller handlingar som inte går att fylla i digitalt
- DIS: digitalt inrapporteringsystem för gränshinder är under utveckling och skall vara klart 2021.

Slutsatser för MidtSkandia

Gränshinder

MidtSkandia måste fokusera mer på gränshinder, vi har lagt för lite resurser på det. Det är en av våra huvuduppgifter enligt avtalet med NMR och det märks att det är en viktig fråga på ett övergripande plan.

Lokal relevans

MidtSkandia bör bli mer aktiva med att ha dialog med näringsliv och organisationer på "gräsrotsnivå".

- Vi måste bli kända som en aktör så att man vill jobba genom oss, och använda oss som det verktyg vi är. Även om våra projekt och våra aktiviteter skall vara på en strategisk nivå är det avgörande att vi gör lokal nytta i gränsregionen. Då måste vi kunna visa det i en nära dialog med lokala aktörer, till exempel genom att visa på gränshinderarbete eller andra konkreta resultat. Ett sådant exempel var den logistikkedja som skulle byggas upp i det projekt PostNord tog över.
- Vi måste fånga upp problem och svårigheter, eller för den delen idéer och önskemål, som finns i den lokala miljön